

dessä kuin nykyisyydessäkin, aina ovat pitäneet korkealla kansainvälisen työvälöluokan vapautuksen punalippua.

Olen vakuutettu, että vastaisuudessaakin meidän proletariaattimme kunnia-kaasti täyttää historiallisen osansa, jonka suorituksen sille ovat tehtäväksi antaneet nykyiset ja tulevat tapahtumat.

Venäjän proletariaatti ja koko maailman työvälö luokka voivat varmasti luottaa siihen, että Kansainvälistä Kommunistista yhteiskuntajärjestystä perustettaessa heillä Serbian proletariaatissa on altis ja uskollinen toveri. Val-

lankumoukselliset venäläiset toverit, joiden yli-inhimilliset ponnistukset heittäivät koko maailman työtätekevisä luokissa myötätuntoa, haltioitumista ja solidarisuuden tuntoa, olkoot vakuutetut, että serbialaiset työläiset ja talonpojat, polstamattomien esteitten vaikutuksesta täällä hetkellä riistettyinä mahdollisuudesta ojentaa heille veljen kättään, ennen pitkää tulevat heille avuksi, eikä missään tapauksessa viimeisinä.

Iija Milkitsh.

Suomen sosialistien vaatimukset Venäjältä vuotena 1917

Historiallisen arvonsa vuoksi julkaisemme tässä asiakirjan, joka esittää ne vaatimukset, mitä Sirola, Kuusinen, Gylling ja toiset silloin puolueohjaksissa olleet toverit esittivät vähimpinä vaatimuksina Kerenskylle keväällä 1917. Tämän asiakirjan tarkoituksena oli tiedustaa Kerenskyn mielipidettä Suomen kohtalosta, ja kuuluu asiakirja kokonaisuudessaan seuraavasti:

“Täydellisesti Teihin luottaen ja tietäen Teidät Suomen kansan ystäväksi, pyydämme täten yksityisesti kääntyä Teidän puoleenne tiedustelulla: Pidätkö mahdollisena, että Venäjän ja Suomen täysvaltaisten valtio-organien välillä nyt voitaisiin aikaansaada pysyvä ja tyydyttävä sopimus Suomen ja Venäjän välisestä valtio-oikeudellisesta suhteesta.

“Tämän kysymyksen esittäminen Teille juuri nyt aiheutuu lähinnä siitä, mitä Venäjän Väliaikaisen Hallituksen lähettämä edustaja herra Roditshevitäällä käydessään tiedusteli meiltä suomalaisilta sotaväkeä koskevassa kysymyksessä, sekä siitä, mitä hän erään sanomalehdissä julkaistun haastattelun mukaan on lausunut Suomen ja Venäjän välisen suhteen mahdollisesta järjestämisestä.

“Hra Roditshewin esittämästä kysymyksestä saimme sen käsityksen, että

hallituksenne haluaisi jättää Suomen puolustuksen ainakin pääasiassa meidän suomalaisten omiin käsiin, mahdollisesti katsoen, että verrattain heikonkin suomalaisen puolustusväen olemassaolo takaisi nyt sen, ettei Suomeen hyökätä.

“Tämän johdosta huomautettakoon, ensiksikin, että kysymys suomalaisen sotaväen aikaansaamisesta ei ole maassamme ollut vielä lainkaan julkisen keskustelun alaisena. Ja mikäli arvaamme kansamme syvien rivien mielialaa, olisi tällainen hanke sinänsä yleisemmin epäsuosittu kuin mieluinen. Kansamme, joka on puolitoista vuosikymmentä ollut asevelvollisuudesta vapaa, pitää nyt yleisemmin omaa sotilaslaitosta tarpeettomana ja raskeana rasituksena. Sitäpaitsi kansamme syvät rivit saattavat pelätä, että Suomen sotaväestä voisi kenties tulla luokkatalstelun välikappale heitä vastaan, taantumuksellisten luokkien tueksi. Sen vuoksi ei mielestämme lainkaan voisi ottaa kysymykseen muuta kuin kenties jonkinlaisen täysin kansanvaltaisen maanpuolustusväen, kansanmillsin toistaiseksi järjestämistä, joka sekä luonnollisesti tulisi olemaan verrattain vähälukuinen; ja välttämättömänä ehtona täytyisi myös olla, ettei sen lainkaan tarvitsisi ottaa osaa sotatoimiin maan ulkopuolella, vaan olisi olemassa yksin-

omaa siltä varalta, että tapahtuisi hyökkäys Suomen alueelle, sekä toimittaisi rajavartiopalvelusta y. m. s. Sittenkään ei olisi varmaa saisiko tätä tarkoitettava hanke kansamme kannatusta.

“Kun näin on laita, pidämme tämän asian harkitsemista varten tarpeellisena kysyä, panetteko Te puolestanne suurta painoa tähän asiaan? Arvattavasti kylä kansamme kantaan tässäkin asiassa olisi omansa vaikuttamaan se, jos voitaisiin osottaa, että tällaisen toimenpiteen hyväksymisen kautta saavutetaan Suomelle uuteen valtiosopimukseen perustuva tyydyttävän vapaa ja turvattu asema.

“Kuinka laajalle ulottuva Suomen vapaus mielestämme olisi täysin tyydyttävä, siitäkin pyydämme tässä suoraan lausua mielipiteemme.

“Porvoon valtiosopimukseen vuodelta 1809 perustuva maamme autonomia, jonka Hallituksenne on palauttanut voimaan, on katkerasta kokemuksesta osoittautunut liian ahtaaksi Suomelle, eikä se myöskään ole voinut estää lakkaamattomien ristiriitojen esiintymistä Suomen ja Venäjän välillä. Toiselta puolen maamme omintakeinen kehitys, toiselta puolen kauvan kärsitty sorto ovat juurruttaneet kansamme keskuuteen vakavaa sisäisen vapauden pyrkimystä, joka menee paljon pitemmälle kuin sata vuotta sitten. Te tiedätte, että tämä pyrkimys on nykyisen sodan aikana osaksi suuntautunut ninkin epätoivoiseen muotoon, että joku määrä suomalaisia nuorukaisia on mennyt Saksan armeijan puolelle. Tuolla menetelyllä ei kuitenkaan tietävästi ole ollut kansamme keskuudessa laajaa kannatusta, eikä myöskään siihen liittyväällä tietoisuudella itsenäisyyspyrinnöllä. Mutta verrattain yleinen lienee sentään ollut tähän asti maassamme sellainen käsitys, ettei voida toivoa Venäjän valtiovallan vapaaehtoisesti myöntävän Suomelle tyydyttävän vapaata ja riittävästi taattua asemaa. Eikä tämä epäily ole vielääkään, mikäli tiedämme, voinut kokonaan hälvetä eikä luottavaksi toivoksi muuttua.

Mutta jos Venäjä nyt itsestään antaisi Suomelle sellaisen aseman, että tällä suurella historiallisella teolla epäilemättä verrattomasti onnellisempi vaikutus

molempien kansojemme tulevaan vuorovaikutukseen kuin millään myönnötyksellä, jonka Venäjä mahdollisesti jouskus myöhemmin Suomelle tekisi.

Tätä ajatellen pyydämme tässä esittää tietoonne eräitä pääpiirteitä sen taustasta Venäjän ja Suomen välisestä oikeussuhteesta, joka meidän vakauksemme mukaan olisi Suomen kansalle tyydyttävä, kysyäksemme lähinnä Teidän mielipidettäni siitä, voitaisiinko sen suuntaista sisältöä ajatella mahdolliseksi Venäjän ja Suomen väliseen valtiosopimukseen. (Käsitännette, ettemme pidä tässä tarpeellisena koettaa etsiä ajatuksillemme juridisesti täsmällistä muotoa.)

1) Suomi, kaikissa sisäisissä asioissaan itsenäisenä valtiona, on eroamattomassa unionissa Venäjän kanssa.

2) Ulkopoliittikan asiat, kuten kysymykset sodasta ja rauhasta ja valtiollisista sopimuksista vieraiden valtojen kanssa, käsittelee ja päättää Venäjä Suomenkin osalta mutta sikäli kuin päätettävät sopimukset edellyttävät toimenpiteitä Suomessa tahi aiheuttavat Suomen hallintoa, lainsäädäntöä tai lain käyttöä koskevia muutoksia, ovat ne Suomen osalta päteviä sillä ehdolla että niihin on hankittu Suomen suostumus.

3) Kauppa- y. m. taloudellisia sopimuksia saa Suomi puolestaan itsenäisesti tehdä muiden valtioiden kanssa.

4) Suomen valtiosäännön säätäminen tämän valtiosopimuksen rajoissa ja niin myös ylipäänsä Suomen hallinto, lainsäädäntö ja lainkäyttö ovat Suomen sisäisiä asioita. Täten myös kysymykset Suomen hallitusmuodosta sekä valtionpäämiehestä ja hänelle kuuluvasta vallasta jäisivät Suomen vapaasti järjestettäväksi.

5) Maan puolustuslaitoksestakin päättäminen sekä sen hoito ja johto ovat Suomen vapaita sisäisiä asioita. Venäjä ei pidä rauhanaikana sotaväkeä eikä varustuksia Suomessa. (Millaisia määräyksiä sopimukseen olisi otettava Pietarin suojelemista varten tarpeellisista varustuksista Suomessa, mitä emme puolestamme ole vielä lähemmin harkinneet.)

6) Kreikkalais-venäläinen kirkko Suomessa on oman hengellisen hallituksensa alainen tämän kirkon lakien mu-

kaan; ainoastaan sen yhteiskunnallista asioista säättäminen on Suomen asia.

7) Venäjän alamaisille kuuluu Suomessa pääasiassa yhtäläiset kansalaisvapaudet, sekä elinkeino- ja kunnallisoikeudet, kuin Suomen kansalaisille.

8) Suomen ja Venäjän välisiä kauppasuhteita ynnä muita yhteisiä asioita järjestettäessä käytetään molempipuolisen vapaan sopimuksen ja rinnakkaislaainsäädännön menettelyä.

9) Kysymyksen tulevista yhteisistä valtiosopimuksesta, samoin kuin tämän valtiosopimuksen muuttamisesta, voidaan niinkään päättää vain molempipuolisella vapaalla sopimuksella. Toiseksi pitää Venäjä Helsingissä ja Suomi Pietarissa edustajansa valvomas-
sa tämän valtiosopimuksen noudattamista sekä edistämässä tarvittaessa keskinäisten sopimusten aikaansaamista molempia maita koskevilla asioissa.

Asiaan kuuluisi luonnollisesti vielä m. m. määräykset sopivasta organista, joka tulisi ratkaisemaan tällaisesta valtiosopimuksesta johtuvat tulkinta- ja riitakysymykset.

Samoin olisi asianmukaista, että Venäjä, varmemmaksi vakuudeksi, ja horjumattoman luottamuksen lujittamiseksi Suomen kansassa, tarjoaisi sopimuksen joittenkin toisten valtojen, eslm. Ranskan ja Englannin, taattavaksi. Uskomme että Te ette tällaisen seikan mainitsemista sulkeakaan käsitä puolestamme vähimmäksikään epäluottamukseksi Hallitustanne kohtaan, jonka ystävyydestä ja vilpittömyydestä olemme jo äskeisen manifestin kautta saaneet niin erinomaisen todistuksen. Mutta juuri siihen katsoen, kun nykyinen Hallituksenne on väliaikainen, eikä voida tietää varmasti, tuleeko Venäjällä aina pysymään samansuuntainen hallitus, olisi tuollainen takuu toivottava valtiosopimukselle, jonka voimassaolo ei sovi jäädä riippumaan ajoittaisten poliittisten virtausten vaihteluista.

On itsestään selvää, että Suomen puolesta ainoastaan maamme Eduskunta

on oikeutettu päättämään, millaiseksi tällaisen valtiosopimuksen sisällitys olisi tuleva. Mutta olemme tässä tahtoneet saattaa tiedoksenne, mihin suuntaan meidän yksityisen käsityksemme mukaan täällä toiveet käyvät niiden keskuudessa, joiden mielipiteitä jonkun verran tunnemme.

Meidän uskomme on myös, ettei tämän suuntainen valtiosopimus olisi vastoin Venäjänkään kansan todellisia etuja. Sillä toiselta puolen vapaamielinen, kansanvaltainen Venäjä, käsityksemme mukaan, ei koskaan tahtone pitää Suomea minkäänlaisten ulkopoliittisten valtauspyrintöjen nojapaikkana, vaan uskollisena luoteisrajansa suojana. Ja toiselta puolen on myös ilmeistä, ettei pieni Suomi edes taloudellisten suhteiden aialla tahdo eikä voi tuottaa Venäjälle vahinkoa, koska maamme välttämättä tarvitsee Venäjän tuotteita ja markkinoita ja siis omien etujensa takia on pyrkivä läheiseen vuorovaikutukseen Venäjän kanssa.

Venäjällä voitaisiin kenties sanoa, että näin laaja Suomen vapaus melkein lähentelisi riippumattoman maan asemaa. Me myönnämmekin, että Suomen suhde Venäjään tulisi tällöin useimmilla aloilla olemaan muodollisesti täysin vapaa, joskaan luonnollisesti Suomi ei sittenkään voisi yleensä toimia huomiotta Venäjän etuja. Olemme valmiit sanomaan niinkin paljon, että tuollainen asema olisi mielestämme Suomelle parempi kuin sellainen itseinäisyys, jota ei ole varmasti taattu. Mutta eiköhän juuri sellaisen aseman luominen Suomelle Venäjän toimesta olisi nyt oikea teko, joka koituisi onneksi Venäjällekin?

Jos tällaista valtiomuotoa nyt voidaan ylipäänsä mahdolliseksi ajatella, niin luuletteko Venäjän hallituksen samalla esltävän joitakin vastaehtoja ja mitä laatua? Tai missä kohdin Teillä mahdollisesti on jotain muistutettavaa tällaista Suomen ja Venäjän välisen oikeussuhteen lopullista järjestelyä vastaan.